

Αθήνα, 26 Ιουνίου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς:

Ανάπτυξης

Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Θέμα : Η χρόνια υποχρηματοδότηση και η απουσία συνεκτικής στρατηγικής υπονομεύουν το μέλλον της έρευνας στην Ελλάδα

Η έρευνα και η καινοτομία αποτελούν κρίσιμους πυλώνες για την παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας, την τεχνολογική της αυτονομία, την κοινωνική πρόοδο και την οικονομική της ανάπτυξη. Παρά τις επανειλημμένες κυβερνητικές διακηρύξεις περί μετάβασης σε ένα νέο παραγωγικό μοντέλο που βασίζεται στη γνώση και την καινοτομία, η πραγματικότητα που βιώνουν τα πανεπιστήμια, τα ερευνητικά κέντρα και οι νέοι ερευνητές εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από χρηματοδοτική αβεβαιότητα, θεσμική αστάθεια και περιορισμένες επαγγελματικές προοπτικές.

Η πρόσφατη ανακοίνωση για τη χρηματοδότηση του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ) με 286 εκατ. ευρώ έως το 2028 παρουσιάστηκε από την κυβέρνηση ως απόδειξη της στήριξης της έρευνας. Ωστόσο, η εξαγγελία αυτή δεν μπορεί να αποσιωπήσει το γεγονός ότι τα προηγούμενα χρόνια το ΕΛΙΔΕΚ βρέθηκε αντιμέτωπο με σοβαρή χρηματοδοτική αβεβαιότητα, ενώ κρίσιμοι πόροι ύψους 143 εκατ. ευρώ από τη δανειακή σύμβαση με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων κινδύνευσαν να μην αξιοποιηθούν λόγω της αδυναμίας εξασφάλισης της αναγκαίας εθνικής συμμετοχής. Αποκορύφωμα της αναντιστοιχίας εξαγγελιών και πράξεων αποτελεί το γεγονός ότι δεν προκηρύχθηκε καμία απολύτως νέα δράση στο πλαίσιο του ΕΛΙΔΕΚ για το 2025. Είναι χαρακτηριστικό της παρατεταμένης στασιμότητας ότι η τελευταία δράση για την υποστήριξη υποψήφιων διδασκόντων ξεκίνησε τον Μάιο του 2023 με προϋπολογισμό μάλιστα μειωμένο σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη προκήρυξη.

Την ίδια στιγμή, η Ελλάδα εξακολουθεί να υπολείπεται του ευρωπαϊκού μέσου όρου στις δαπάνες για Έρευνα και Ανάπτυξη, ενώ η χρηματοδότηση των ερευνητικών φορέων παραμένει σε μεγάλο βαθμό εξαρτημένη από ανταγωνιστικά ευρωπαϊκά προγράμματα και έκτακτες χρηματοδοτικές παρεμβάσεις. Η κατάσταση αυτή δυσχεραίνει τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, περιορίζει τη δυνατότητα ανάπτυξης ερευνητικών υποδομών και οδηγεί πολλούς νέους επιστήμονες στην αναζήτηση επαγγελματικών προοπτικών στο εξωτερικό (brain drain).

Παράλληλα, η ερευνητική κοινότητα εκφράζει έντονο προβληματισμό για τις συνεχείς αλλαγές στη δομή και τη διακυβέρνηση της ερευνητικής πολιτικής, όπως η μεταφορά της αρμοδιότητας στο Υπουργείο Ανάπτυξης, οι οποίες αποδυναμώνουν τη θεσμική συνέχεια και δυσχεραίνουν τη χάραξη μιας συνεκτικής εθνικής στρατηγικής για την έρευνα και την καινοτομία.

Η δυσχερής αυτή κατάσταση αντανακλάται κατά καιρούς και σε απογοητευτικά συμβάντα όπως η παραίτηση, τον προηγούμενο χρόνο, του Προέδρου και επτά εκ των δεκαπέντε μελών του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας (ΕΣΕΤΕΚ), ενός κορυφαίου θεσμικού συμβουλευτικού οργάνου της Πολιτείας για ζητήματα έρευνας και καινοτομίας. Στις επιστολές παραίτησής τους τα μέλη του Συμβουλίου άσκησαν δημόσια κριτική στην πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Ανάπτυξης, επισημαίνοντας, μεταξύ άλλων, ότι δεν έχει προχωρήσει η δημιουργία ενός ενιαίου χώρου έρευνας που να συνδέει αποτελεσματικά τα ερευνητικά κέντρα και τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, ότι εξακολουθούν να υφίστανται σοβαρά γραφειοκρατικά εμπόδια στη λειτουργία των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ), καθώς και ότι παραμένει ανεπαρκής η χρηματοδότηση της βασικής έρευνας και των τεχνολογιών αιχμής.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ενώ οι ΕΛΚΕ παρακρατούν το 16% της χρηματοδότησης κάθε ερευνητικού προγράμματος για την κάλυψη διαχειριστικών εξόδων, στην πράξη αποτελούν συχνά τον κύριο παράγοντα καθυστέρησης. Επομένως, απαιτείται, μεταξύ άλλων, και η απλοποίηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών και η αναδιאμόρφωση λειτουργίας των ΕΛΚΕ, προκειμένου να εξαλειφθούν οι αδικαιολόγητες καθυστερήσεις στην προμήθεια εξοπλισμού και στις πληρωμές του ερευνητικού προσωπικού.

Επίσης, η πρόσφατη κατάρρευση του προγράμματος «Εμπιστοσύνη στα Αστέρια μας-Trust Your Stars», το οποίο είχε παρουσιαστεί από το Υπουργείο Παιδείας ως σημαντικό εργαλείο ενίσχυσης νέων ερευνητών και προώθησης συνεργασιών μεταξύ των ελληνικών πανεπιστημίων εντείνει τον προβληματισμό για την αποτελεσματικότητα του σχεδιασμού και της εφαρμογής των δημόσιων πολιτικών στον χώρο της έρευνας.

Επειδή η επιστημονική έρευνα αποτελεί κρίσιμο παράγοντα εθνικής ανθεκτικότητας, τεχνολογικής αυτονομίας, οικονομικής ανάπτυξης και διεθνούς ανταγωνιστικότητας της χώρας,

Επειδή η Ελλάδα εξακολουθεί να αντιμετωπίζει διαχρονικές αδυναμίες στη χρηματοδότηση της έρευνας, στην ανάπτυξη ερευνητικών υποδομών και στη διαμόρφωση ενός σταθερού μακροπρόθεσμου στρατηγικού σχεδιασμού για την επιστήμη και την καινοτομία,

Επειδή η επιστημονική κοινότητα ζητά διαχρονικά σταθερή χρηματοδότηση, θεσμική συνέχεια και σαφή εθνική στρατηγική για την έρευνα και την καινοτομία,

Επειδή η αντίθεση μεταξύ των κυβερνητικών εξαγγελιών και της πραγματικής κατάστασης στον χώρο της έρευνας γίνεται ολοένα και πιο εμφανής,

Ερωτώνται οι αρμόδιοι Υπουργοί:

- 1. Ποιο είναι το ποσοστό των δημόσιων δαπανών για Έρευνα και Ανάπτυξη ως προς το ΑΕΠ για κάθε έτος από το 2020 έως σήμερα και ποιος είναι ο σχεδιασμός της κυβέρνησης για τη σύγκλισή του με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο;**
- 2. Ποιο είναι το ποσό από τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας που έχει κατευθυνθεί και εκταμιευθεί αποκλειστικά για την ενίσχυση της έρευνας στα Δημόσια Πανεπιστήμια και τα δημόσια Ερευνητικά Κέντρα της χώρας;**
- 3. Ποια μέτρα προτίθεται να λάβει η κυβέρνηση για τη διασφάλιση σταθερής, πολυετούς και προβλέψιμης χρηματοδότησης των πανεπιστημίων, των ερευνητικών κέντρων και του ΕΛΙΔΕΚ και για τη δημιουργία σταθερών και αξιοπρεπώς αμειβόμενων θέσεων εργασίας για νέους ερευνητές στα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά κέντρα;**
- 4. Ποια είναι η στρατηγική της κυβέρνησης για τη δημιουργία ενός ενιαίου χώρου έρευνας που θα διασυνδέει ουσιαστικά τα ερευνητικά κέντρα, τα πανεπιστήμια και τους ερευνητικούς φορείς της χώρας;**
- 5. Ποια στοιχεία διαθέτετε σχετικά με τη μετανάστευση νέων ερευνητών και επιστημόνων στο εξωτερικό κατά την τελευταία πενταετία και ποια συγκεκριμένα μέτρα σχεδιάζονται για την ανάσχεση του φαινομένου;**

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Παναγιωτόπουλος Ανδρέας

Καλαματιανός Διονύσιος

Ακρίτα Έλενα

Βέττα Καλλιόπη

Γαβρήλος Γιώργος

Κασιμάτη Νίνα

Μαμουλάκης Χαράλαμπος

Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος

Μπάρκας Κωνσταντίνος

Νοτοπούλου Αικατερίνη

Παπαηλιού Γιώργος

Τσαπανίδου Πόπη

Ψυχογιός Γιώργος